

Praatpapier themabijeenkomst over inwonersparticipatie

Inleiding

Dit praatpapier is bedoeld om u te kunnen voorbereiden op de dialoogsessie van 8 februari 2024. Op basis van dit stuk gaan we het gesprek met elkaar aan. Er kan per fractie (via de fractievoorzitter) ook schriftelijk input worden gegeven tot en met 29 februari 2024.

De dialoogsessie maakt deel uit van de evaluatie van het inwonersparticipatiebeleid. In de themaraad van 28 september 2023 bent u geïnformeerd over het proces van de evaluatie en de rol van de raad bij inwonersparticipatie. Besluitvorming door de raad staat in de planning in Q3 2024.

Doel van de dialoogsessie

- Bespreken van de kaders voor de evaluatie van het inwonersparticipatiebeleid

Input geven:

- Waar lopen fracties tegen aan als het gaat om participatie?
- Hoe functioneren de bestaande participatie-instrumenten van de raad (zoals het inspraakrecht)?
- Is er behoefte aan nieuwe participatie-instrumenten vanuit de raad?

Wat gebeurt er met de input?

De input zal worden verwerkt in de evaluatie en komt terug in de raad bij de besluitvorming.

Opzet van de dialoogsessie

- (Zeer) korte terugblik op de presentatie tijdens de themaraad 28 september 2023 (opnieuw meegezonden);
- Waar staan we nu in het proces van de evaluatie (zie de bijlage: Fasering evaluatie inwonersparticipatiebeleid);
- Gelegenheid tot stellen van vragen zodat iedereen een vergelijkbaar informatieniveau heeft ;
- Enkele checkvragen over de kaders voor de evaluatie;
- Discussievragen: raadsleden gaan met elkaar in gesprek en kunnen input geven;
- Afronding: hoe gaat het proces verder? Is er op punten nadere discussie of verdieping nodig, of zien we elkaar weer wanneer de evaluatie is afgerond en deze ter besluitvorming voorligt?

Checkvragen:

Aan het begin van de sessie bespreken we de kaders waarbinnen de evaluatie plaatsvindt.

De checkvragen gaan over de kaders: 1) Het huidige beleid , 2) het ambitieniveau en 3) de rollen van de raad.

1. Wat is het ambitieniveau ten aanzien van inwonersparticipatie?

Toelichting:

Bij het bepalen van het ambitieniveau spelen twee factoren mee:

- Welke eisen stellen we aan inwonersparticipatie in relatie tot de tijd en capaciteitsinzet die dat kost?
- In welke mate willen we onze gereedschapskist aan participatie-instrumenten uitbreiden met vormen van participatieve democratie?

De eerste factor hangt samen met het feit: des te meer werk je maakt van participatie, des te meer beslag dat legt op de capaciteit en des te meer middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

De tweede factor vereist wat meer uitleg.

De gemeenteraad is een gekozen volksvertegenwoordiging. Dat noemen we 'representatieve' democratie.

Bij participatieve democratie kunnen bewoners zelf direct invloed uitoefenen of (mee)beslissen. Dat geldt bijvoorbeeld bij een (bindend) referendum.

Onze gemeente heeft relatief weinig ervaring met het inzetten van participatie-instrumenten op de hoogste treden van de participatieladder: meebeslissen en zelfsturing. De evaluatie heeft tot doel om er achter te komen waarom dat is, en om te bezien hoe goed we op dit moment de basis op orde hebben.

Ter verkenning schetsen we drie varianten voor het ambitieniveau:

- Variant 1: basis op orde;
- Variant 2: hogere ambitie zonder nieuwe instrumenten;
- Variant 3: inzet van aanvullende instrumenten op het gebied van participatieve democratie.

Met 'de basis op orde' bedoelen we dat wij het huidige beleid goed uitvoeren. Als de basis niet op orde is, dan is het inzetten van nieuwe instrumenten nu niet verstandig. Het is dan beter om eerst de basis op orde te brengen. Hetzelfde geldt voor een hogere ambitie dan nu. Die is niet haalbaar als we niet eerst de basis op orde hebben.

Checkvragen:

1. Steunt u het uitgangspunt dat we eerst onderzoeken in hoeverre we de basis van de inwonersparticipatie op orde hebben, voor we gaan onderzoeken of en in hoeverre nieuwe instrumenten, zoals participatieve democratie, daarop een waardevolle aanvulling kunnen vormen?
2. Steunt u het uitgangspunt dat we ons in eerste instantie richten op de vraag in welke mate verbetering mogelijk is binnen de huidige capaciteit en budgetten?

2. Wat is de rol van de raad ten aanzien van inwonersparticipatie?
--

Toelichting:

De raad heeft drie rollen: kaderstellend, controlerend en volksvertegenwoordigend.

De raad stelt de kaders vast waarbinnen het college inwonersparticipatie uitvoert:

- Wat zijn de doelen van inwonersparticipatie?
- Waar moet goede inwonersparticipatie aan voldoen, welke eisen stellen we daaraan?
- Hoeveel tijd (capaciteit) en geld mag inwonersparticipatie kosten?
- Binnen welke kaders mag het college voor bepaalde projecten inwoners mee laten beslissen of zelfsturend invulling laten geven aan die kaders?

De raad toetst of het college het beleid ten aanzien van inwonersparticipatie goed uitvoert:

- Is het proces conform de uitgangspunten en kaders verlopen? Kortom: hebben de inwoners de kans gekregen om hun mening te geven op de wijze die we hebben afgesproken?
- Is inzichtelijk wat het college heeft opgehaald aan input?
- Is duidelijk welke input het college heeft overgenomen, en hoe?
- Is duidelijk welke input het college niet heeft overgenomen, en waarom?

- Is de input en hoe ermee is omgegaan teruggekoppeld aan de participanten?

De raad onderhoudt contact met de inwoners om te weten wat er speelt en leeft in de gemeente:

- Door zijn oor te luisteren te leggen bij openbare bijeenkomsten;
- Middels werkbezoeken;
- Door inwoners de gelegenheid te bieden tot inspraak;
- Door open te staan voor burgerinitiatieven;
- Eventuele andere, aanvullende vormen voor dialoog met inwoners.

Checkvragen:

- Kunt u zich vinden in die rollen? Of ziet u nog andere rollen voor de raad weggelegd?

Discussievragen:

De volgende vragen zijn meer open vragen.

1. Hoe functioneert het inspraakrecht? Willen jullie dat anders vormgeven?

De spelregels van spreekrecht van burgers zijn vastgelegd in artikel 17 van de Verordening op het raadsplein. Er wordt regelmatig gebruikt gemaakt van het inspraakrecht.

- Hoe vindt u dat het momenteel functioneert?
- Bent u tevreden over het inspraakrecht? Hoe zou u willen dat er gebruik van wordt gemaakt?
- Is er behoefte aan nieuwe instrumenten?

2. Hoe functioneert het [burgerinitiatief](#)? Willen jullie dat anders vormgeven?

Door een burgerinitiatief kunnen inwoners aan de raad duidelijk maken hoe zij over een onderwerp denken. Dit instrument is sinds 2016 enkele keren gebruikt om een onderwerp op de politieke agenda te krijgen. Voorbeelden zijn: ondergrond speeltoestellen, autoluw Zuideinde, parkeren E. Snijderplein.

Het burgerinitiatief is aan spelregels gebonden. Deze zijn vastgelegd in een [verordening](#).

- Bent u tevreden over de nu geldende spelregels?
- Hoe zou u willen dat er gebruik van wordt gemaakt?
- Als u niet tevreden bent over de huidige spelregels: wat zou er moeten veranderen? Is er de behoefte om de spelregels nader uit te diepen?
- Is er behoefte aan nieuwe instrumenten?

3. Welke informatie hebben raadsleden nodig om hun controlerende rol t.a.v. inwonersparticipatie te kunnen vervullen?

De raad moet kunnen vaststellen:

- Is inzichtelijk hoe het proces is verlopen? En is dat conform de uitgangspunten en kaders? Kortom: hebben de inwoners de kans gekregen om hun mening te geven op de wijze die we hebben afgesproken?
- Is inzichtelijk wat het college heeft opgehaald aan input?
- Is duidelijk welke input het college heeft overgenomen, en hoe?
- Is duidelijk welke input het college niet heeft overgenomen, en waarom?

Deze informatie is van belang om richting inwoners uit te leggen op welke wijze rekening wordt gehouden met hun belang of inbreng. De punten zullen worden verwerkt in het nieuwe beleid.

Kunt u zich daar in vinden? Aan welke informatie heeft de raad eventueel verder nog behoefte?

4. Waar loopt u nog meer tegen aan als het gaat om inwonersparticipatie?
--

Uit jullie inbreng tijdens en na afloop van de themaraad horen we dat meerdere van jullie worstelen met de vraag hoe je omgaat met inwoners die vinden dat een besluit niet voldoende rekening houdt met hun belangen of inbreng.

Dit betreft de controlerende rol:

- Is het participatieproces verlopen zoals vastgelegd in het participatiebeleid?
- Is inzichtelijk of het college ook deze inbreng / dit belang heeft meegewogen?
- Is duidelijk of het college deze inbreng heeft overgenomen, en hoe?
- Is duidelijk of het college deze inbreng niet heeft overgenomen, en waarom?

Geeft het stellen van die vragen u voldoende houvast om dergelijke klachten van inwoners in perspectief te kunnen zetten?